

ליכתוב או אם המצא המצא או תמצא תמצא –

Let him write, either תמצא תמצא or אם המצא המצא

OVERVIEW

The גמרא explains that we can derive two דרשות from תמצא¹, for otherwise the תורה should have written תמצא תמצא or המצא המצא, since the תורה wrote תמצא המצא, we can derive two דרשות. Our תוספות discusses the appropriateness of repeating the same word twice.

משמע דאורחיה דקרא ליכתוב ב' פעמים תיבה אחת² וכן בהחובל (לקמן פה,א) גבי ורפא ירפא³ -
It seems that it is the manner of the פסוק two write the same word twice, and similarly in הרפא פרק החובל regarding ורפא ירפא; the גמרא there assumes likewise –

תוספות asks:

וקשה דבריש היו בודקין (סנהדרין דף מ,ב ושם דיבור המתחיל מדהוה) קאמר -
And there is a difficulty; for in the beginning of בודקין, פרק היו בודקין, the גמרא states -
גבי גזירה שוה דהיטב היטב⁴ דמופנה⁵ מדהוי ליה למכתב או דרוש תדרוש⁶ או חקור תחקור -
Regarding the גז"ש of היטב היטב, that the word היטב is 'available' for the גז"ש, since the תורה could have written, either דרוש תדרוש or חקור תחקור -
מדשני קרא בדבוריה בהיטב כולי -

Since the גמרא changed the syntax by writing היטב, etc., therefore it is מופנה and we can derive the גז"ש. This concludes the citation from the גמרא there.

משמע דאי הוה כתב הכי לא הוה מופנה -
It seems from that גמרא, that if it would indeed be written in this manner of דרוש

¹ We can use it for the ריבוי מיעוט ורבי and to teach us קנין חצר (by גניבה).

² If it is unwieldly to repeat a word twice how can the גמרא say that we derive two דרשות, since the פסוק did not repeat itself; if it is not common, why should the פסוק repeat itself?!

³ The גמרא there states that we derive two דרשות from ורפא ירפא (that one must pay ריפוי even if he is paying נזק and that מכאן שניתנה רשות לרפוא לרפאות). We can derive two דרשות from ורפא ירפא or רפא רפא (basically the same as here).

⁴ The גמרא there is discussing the seven חקירות (questions; like when, where, etc.) with which we probe the witnesses. We derive it because in three places the תורה mentions the terms of חקירה or דרישה (regarding עיר הנדחת, עיר הנדחת, and עדים זוממין and עכו"ל), and all together it mentions it seven times and in all the places the word היטב is used to allow us to derive one from the other through this גז"ש of היטב and to require seven חקירות (by capital crimes).

⁵ Since these three cases are different from each other we would not be able to derive them from each other (even through a גז"ש) and combine the separate amounts of חקירות to seven, unless there are extra words in the פסוקים to allow us to utilize the גז"ש; this is the meaning of מופנה.

⁶ Instead of saying ודרשת היטב, it could have said דרוש תדרוש; instead of saying וחקרת היטב it could have said חקור תחקור.

- מופנה or תחקור, it would not be

ואמאי אכתי הוה מופנה⁷ מדהוי ליה למיכתב או דרוש דרוש או תחקור תחקור⁸ -

But why; it should still be מופנה (even if the תורה would write דרוש or תחקור, because the גמרא states here that instead of המצא תמצא (which is like דרוש דרוש) it should say המצא המצא (which corresponds to דרוש דרוש)).

answers: תוספות

ויש לומר דאין הכי נמי אלא משום דאין יורד לאותה סברא⁹ -

And one can say; that indeed it is so (that even דרוש דרוש is inappropriate, for it can say דרוש דרוש), however the גמרא did not 'descend' to the depths of that logic - וניחא ליה למנקט כפל לשון השגור בכמה מקומות כמו העניק תעניק נתון תתן (דברים טו¹⁰):

And he is comfortable to mention a double expression which is common in many places in the תורה, like העניק תעניק or נתון תתן.

SUMMARY

Occasionally the גמרא is content with offering a sufficient explanation (which is more popular) even though it is not the precise explanation.

THINKING IT OVER

תוספות begins by saying that it is אורחא דקרא to write the same word twice (without bringing a proof to substantiate this¹¹). תוספות concludes that the גמרא in סנהדרין chooses a לשון which is like העניק תעניק, etc. Is there is difference between אורחא דקרא and לשון השגור (and why we choose one over the other)?

---

⁷ היטב can (seemingly) not possibly mean that it will be מופנה for the גז"ש, because the גז"ש is from the word היטב, and we are now saying that it should not say ודרשת היטב, but rather just דרוש דרוש. Therefore תוספות means that there is something superfluous here (which can be utilized for a דרשה). See (however) # 20 אוצר מפרשי התלמוד.

⁸ question is that from that גמרא it seems that וחקרת היטב is superfluous, it should have said תחקור תחקור; indicating that if would have said תחקור תחקור it would not be מופנה; however in our גמרא we say that (even) המצא תמצא המצא is superfluous for it could say המצא המצא.

⁹ All the גמרא needed to say is that the syntax of the פסוק could have been different (and the difference which the גמרא mentions is sufficient to make it מופנה); however the גמרא did not feel it necessary to be so exact as to what degree the syntax can be altered to make it מופנה, rather the גמרא chose a 'popular' syntax like העניק תעניק.

¹⁰ יד. and פסוקים יא.

¹¹ We find אברהם אברהם (in אברהם אברהם, בראשית כב, יא), השם השם (in שמות לד, ו), איש איש (in איש איש, ב, כ), (ויקרא יז, ג-ח: כ, ב), but no verbs(?).